

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „ХРИСТО БОТЕВ“ - ВРАЦА

Отчет за дейността през 2023 година

Реализиране на редица любими събития и инициативи за насърчаване на четенето, внедряване на нова библиотечна система и вълнуващи срещи с автори, белязаха 2023 година в Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца.

Институцията разшири и надгради палитрата от дигитални канали, за да предоставя лесен достъп до култура на потребителите си.

Разделен в няколко направления, отчетът показва изпълнение на поставените основни задачи за 2023 година.

I. Библиотечни дейности

2023 година беше година на голямо предизвикателство пред целия екип на библиотеката. Водени от идеята да разширим достъп до нашите услуги сред гражданите на Враца създадохме проект „Виртуална библиотека“, чрез който внедрихме нова интегрирана библиотечна система, която ще помогне на още повече хора да достигнат до богатите възможности на библиотеката, ще улесни част от основните процеси по връщане, заемане, резервиране на книги и други библиотечни материали. Основните нововъведения са в полза на читателите, от които могат да се възползват, изцяло онлайн. Те включват презаписване на заемания, резервации, подаване на предложения за покупки и проследяване на история на заеманията. Всеки от читателите на Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца, както и всеки новорегистриран, ще получи достъп до личен виртуален профил в библиотечната система. Чрез него той ще може да търси желаната книга, статия, списание в електронния каталог през интернет. Онлайн да запазва и презаписва книги, да следи личния си електронен картон, историята на заеманата от него литература. Да се включва във виртуални клубове по интереси, да има възможност за споделяне на мнения и оценки, даване на препоръки и заявки. Чрез виртуалния картон може да препоръча да се закупи дадена книга, да получава информация по имейл (ако е заявил желание) за нови книги, събития, представяне на автори. Ще има възможност да ползва информационната система на библиотеката през различни мобилни устройства (лаптопи, таблети, смартфони), работещи с различни операционни системи, 24 часа, 7 дни в седмицата през цялата година.

1. Комплектуване и организация на библиотечните фондове и каталози

Комплектуването на фондовете е основна и неизменна задача на Регионална библиотека „Христо Ботев“.

В края на 2023 година фондът на библиотеката наброява 270 737 библиотечни документи на стойност 664 250.61 лв. от всички отрасли на знанието и на различни носители на информация. Като: научна - 58.4%; художествена - 31.3%; детска научно-популярна - 4%; детска художествена литература - 6.3%. Спазено е едно добро съотношение на художествени и отраслеви БД.

През годината новите постъпления са 2036 библиотечни документа на стойност 27 308,74 лв., от които 1961 т. книги, 47 периодични издания, 5 т. графични издания, 23 т. нотни издания.

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „ХРИСТО БОТЕВ“ ВРАЦА
ОТЧЕТ 2023

Със Заповед №2/24.01.2023 г. на директора на библиотеката беше разпоредено извършване на частична инвентаризация на фонд „Читалня“. В изпълнение на заповедта отдел „Методичен“ изготви „Методология“ за частичната инвентаризация. Взето е участие във всички следващи стъпки по определената технология за инвентаризация съвместно с колегите от отдел „Читалня“: талониране на библиотечни документи по инвентарни книги за фонда до 1980 г., подлежащ на частична инвентаризация.

Съгласно Наредба №3/18.11.2014 г. и Заповед на Директора № 8/26.04.2023 г. от фондовете на библиотеката бяха отчислени 2583 г., разпределени както следва:

Акт №1: фонд „Детски Подръчен“ чужда художествена л-ра - многоекземплярни - 519 т. на стойност 55.80 лв.

Акт №2: фонд „Периодика“ на чужди езици - изтекъл срок на съхранение - 135 т. на стойност 43.30 лв.

Акт №3: фонд „Подръчен“ - физически изхабени - 1052 т. на стойност 1728.61 лв.

Акт №4: фонд „Подръчен“ - многоекземплярни - 455 т. на стойност 192.05 лв.

Акт №5: фонд „Филиал Подръчен“ - физически изхабени - 170 т. на стойност 25.50 лв.

Акт №6: фонд „Филиал Подръчен“ - остарели по съдържание - 92 т. на стойност 9.58 лв.

Акт №7: фонд „Читалня“ - установени липси при частична инвентаризация - 160 т. на стойност 685.12 лв.

Общо отчислените библиотечни документи са 2583 т. на стойност 2740.46 лв.

Отдел „КОК“ изготви статистиката за 2023 г. за състоянието на фонда на библиотеката и колекциите на отделите в общата КДБФ и в книгите за движение на библиотечните фондове на отделите по структурата на библиотеката.

Абонаментът за 2023 г. е на стойност 6410.10 лева за 77 периодични издания. Изготвен е абонамент за 2024 г. Включва 61 заглавия, от които 40 списания и 21 вестници на стойност 6179.25 лв. Абонаментът включва списания и вестници от всички области на знанието и е съобразен с читателските интереси.

2. Библиотечна, справочно-библиографска и информационна дейност

През отчетния период Регионална библиотека бележи ръст в посещенията - 90 375 /за 2022 година са 81 321/, виртуалните посещения са 200 396, като тук са включени всички наши потребители, които са се възползвали от електронните ни информационни ресурси. През отчетния период този ресурс бе обогатен чрез новата библиотечна система, която дава богат набор от услуги, които да могат да използват потребителите. За улеснение достъпът до нашите ресурси, каталози, дигитална библиотека, списъци и др. материали бе отворен - в него могат да търсят както регистрираните потребители получили персонално име и парола за достъп, така и ползватели от всяка точка на света, чрез опцията - Влез като гост. Активните читатели на библиотеката през 2023 година са 6086 / за 2022 година активни читатели са 4987/, от 12109 регистрирани в базите от данни.

Заетите библиотечни документи през годината са 125 799, като най-голям е делът на заетите книги - 80%; периодични издания - 15% и други носители - 5%. Тук съотношението се запазва както през предходните години.

Броят на справките, направени през годината е: устни – 20 761, писмени - 193, търсене в автоматизираните БД и каталози – 20 541.

От дистанционните услуги, като презапис на книги по телефона, са се възползвали - 1114 читатели, а от презапис по e-mail - 48, изпълнени резервации - 433.

Посещенията на уебсайта www.libvratsa.org за отчетния период са 53 861 от 32 963 уникални посетители. Информационният портал, създаден по проект „Трансграничен център за информация и комуникация Долж - Враца“ <http://iportal.libvratsa.org/wp/>, регистрира 39 390 посещения от 15 388 потребители.

През 2023 година сайтът „Карта на времето“ е посетен от 107 145 активни потребители. Новите посетители са 99 584 (уникални). Средно на ден сайтът е посещаван от 258 потребители.

Освен от България, посещения се отчитат и от САЩ, Великобритания, Италия, Испания, Германия, Гърция, Австрия, Франция и Канада.

Най-активни сред потребителите в България са от София.

По-голямата част от потребителите са мъже - 54.15%

Сайтът се посещава най-често от потребители на възраст от 25 до 34 години и 18 - 24 г., следвани от 35 - 44.

Посетителите влизат в сайта през:

мобилни устройства – 74.14%, настолни компютри – 23.41% и таблет - 2.25%

В края на 2023 г. на разположение на ползвателя са 14 550 документа (снимки във фотоалбуми, заглавни снимки, PDF, пълнотекстови документи – статии и откъси от книги, краеведски и фолклорни текстове, аудиофайлове и видео), обединени в 2000 истории.

През отчетния период публикациите в социалните мрежи са достигнали до 1 000 човека, средно на ден. Страницата на регионалната библиотека има 4 832 привърженици. По-голямата част от тях са жени на възраст от 35 до 44 години. Последователите ни в Инстаграм са общо 363, в Туитър - 47 и в Тик Ток - 100.

Чрез използване на новите технологии за общуване, изпълняваме основната си цел - да бъдем полезни, да получаваме обратна връзка и да увеличим каналите си за комуникация с публиките. Ежедневно се вслушваме в препоръките и мненията на нашите приятели, разговаряме и споделяме.

Обобщените статистики показват пътя на обществената библиотека - все по-достъпна до хората чрез новите технологии. Усилията на екипа през последните години да направи голяма част от фондовете и ресурсите си достъпни за повече хора чрез различни видове електронни услуги са успешни.

И през 2023 г. използването на режим за достъп до Правно-информационната система се оказва изключително полезен. Освен ревизирана нормативна документация, системата предлага готови формуляри на документи, много често търсени от потребителите. Достъпът до Европейско право, нови изисквания за работа с лични данни, казуси по гражданско-процесуални иски и документация по решения и давания на ведомствени органи също е полезен за потребителите. Общият брой на извършените справки със системата АПИС е 412.

През 2023 година библиотеката предлага на своите читатели безплатен достъп до образователната онлайн платформа „Уча.се“. Материалите в нея следват официалната училищна програма и са съобразени с държавните образователни стандарти.

Регионалната библиотека полага усилия да удовлетвори потребностите на населението на град Враца за равен и лесен достъп до информация. Предоставя проверена информация от достоверни източници и възможност за тестване на нови технологични чудеса.

Важен елемент в работата ни е обратната връзка с потребителите. Затова през изминалата година продължихме да изготвяме месечна класация на най-четените книги в отдел „Заемна за дома“, която ежесмесечно се публикува на страницата във Фейсбук, Инстаграм и сайт.

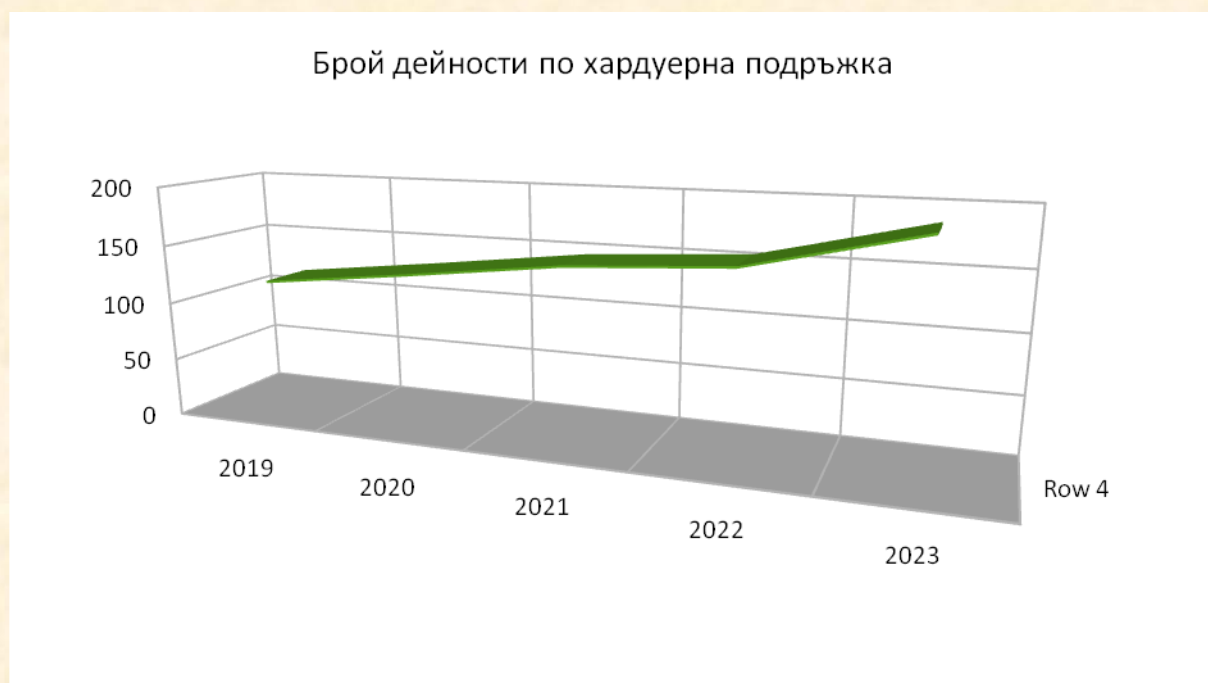
II. Информационни технологии

В края на 2023 година в библиотеката работят следните компютърни устройства, свързани помежду си в локална мрежа и с достъп до интернет: 37 компютърни конфигурации; 20 преносими компютри; 3 сървърни системи; 13 принтера, от които 1 матричен, 9 монохромни лазерни, 3 цветни лазерни; 4 мултифункционални устройства - 1 цветно лазерно, 1 монохромно лазерно и 1 монохромно мастилено-струйно; 1 скенер за книги; видеоконферентна система; 6 рутера, предоставящи достъп до безжичен интернет - 2 свободни мрежи на партер и първи етаж и 4 служебни мрежи съответно в Дирекция, Зала за тийнейджъри, отдел ИТ и Филиал на библиотека; 8 комутатора (суича); 1 UPS устройство; 3 мултимедийни проектора; интерактивна бяла дъска; 4 таблета; 3 смартфона; 3 електронни четци; 3 баркод скенера; 3 телевизора и един подвижен монитор със стойка.

През 2023 година бяха получени като дарение 4 стационарни, 4 преносими компютри и 4 монитора, дарени от Европейската банка, както и едно мултифункционално лазерно устройство, дарено от Холсим АД.

Своевременно са отстранявани неизправности в компютърната техника. Дейностите по сервиз на хардуера са общо 103 и включват ремонт на компютри, принтери, монитори, мрежови устройства, подмяна на мрежови кабели, размествания на компютри.

Сравнителен анализ на данните от предходните години показва, че дейностите по подновяване, сервиз и поддръжка на компютърната техника бележат ръст с всяка изминала година. Причината за това от една страна е повишаване на количеството техника в библиотеката, от друга страна информационните технологии стават все по-съществена и значима част от живота и бита на хората, повишава се ползването, съответно увеличават се и дейностите по осигуряване на нейната изправност.

Ръст бележат и дейностите по поддръжка и актуализация на програмното осигуряване на библиотеката в сравнение с предходните години.

През отчетната 2023 година библиотеката премина към нов библиотечен софтуер по-съвременен и по-достъпен за потребителите - Коха.

През 2023 година системният администратор продължи да изпълнява своите рутинни дейности по инсталиране и поддръжка на системен и приложен софтуер на компютрите във всички отдели на библиотеката.

Освен поддръжка на двата сървъра, дейностите на системния администратор включват:

Постоянна администрация и сервиз при нужда на модулите на библиотечния софтуер „АБ“ до септември и съдействие по внедряване на библиотечния софтуер Коха;

Ежедневни дейности по софтуерна профилактика и актуализация на компютрите в библиотеката;

Преинсталиране на операционна система и приложен софтуер на компютри при възникнала необходимост;

Инсталиране на нов приложен софтуер при необходимост;

Администраторски дейности по поддръжката на услугите хостинг и домейн за сайта и информационния портал;

Подновяване на лицензите на антивирусните програми за сървърите и компютър в счетоводството.

Библиотеката разполага с общо 39 компютърни системи в употреба, на които има инсталиран системен и приложен софтуер. За потребители разполагаме с 3 настолни и 15 преносими компютри, като настолните са разположени съответно в отделите Детски отдел - 1 брой, Филиал „Дъбника“ - 2 броя, а преносимите компютри са в Обща читалня и Зала за тийнейджъри.

В края на отчетната 2023 година библиотеката разполага с общо 153 242 библиотечни единици в електронен каталог. Дигиталната библиотека съдържа 1498 пълнотекстови книги, статии и изображения и 129 звукови файла.

Ежемесечно, до октомври, се генерираше Бюлетин „Нови книги“, който се публикуваше в интернет с линк от страницата на каталога на библиотеката.

Отделът поддържа уеб пространството, на което се намират уебсайта на библиотеката, информационния портал и блога на отдел „Изкуство“ „АртЛиб“.

Системният администратор прави периодична профилактика и архивиране на данните, както и осъществява връзка при необходимост и технически проблеми с фирма RAX, която осъществява хостинг услугата и фирма „Римекс“, която осъществява достъпа до интернет.

Отдел „Информационни технологии“ извършва и експертно-консултантска дейност по въпроси, свързани с автоматизация на библиотечните дейности.

Информационните технологии вече са неразделна част от всяка сфера на обществения живот и Регионална библиотека - Враца напълно отговоря на нуждите на потребителите си от нов вид информационни и образователни услуги.

III. Издателска дейност

През отчетния период в отделите „Краезнание“, „Изкуство“, СБИО и „Обща читалня“ бяха подготвени препоръчителни списъци и информационни бюлетини, отразяващи читателските търсения, свързани с актуални теми, годишнини и събития.

Издаден бе сборникът „По дрехите посрещат: Облеклото в Северозападна България – XX век – стил, традиция и мода“ от поредицата „Наследство“ на Регионална библиотека.

Сборникът съдържа материали от Деветнадесетата регионална краеведска конференция „Миналото на родния край – послание към бъдещето“, която се организира от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и Регионално управление на образованието – Враца, проведена на 24 ноември 2022 г.

В своите разработки историци, етнографи и изследователи от целия регион по атрактивен начин представиха облеклото от народната носия, през градското облекло, ателиета и работилници до фабриките и ученическите униформи.

Няколко бяха и подтемите. Традиционният костюм – народната носия, орнаментика и аксесоари от Видин до Враца и от Дунав до Балкана – от влашката сватба до цедилото в Дефилето могат да се проследят в поредица от статии на етнографи и краеведи от цяла Северозападна България. Градското облекло – „От Дунав до Балкана“ в случая се заменя с „От Дунав до Темза“ с разработки за Балканското изложение в Лондон от 1907 г. и сватба в стара Враца – булчинското облекло. Преминаването от ръчното към фабричното, от ателиетата и работилниците до фабриките – любопитна подтема, която присъства чрез няколко материала на историците от Държавните архиви във Враца и Монтана.

Ученическото облекло беше нашата провокация към младите. Униформата на Мъжката гимназия проучиха учители и ученици от Средно училище „Христо Ботев“ – Враца. Учители и абитуриенти от Професионална гимназия „Димитраки Хаджитошин“ – Враца, вдъхновени от историите в старите училищни албуми създадоха и показаха специална колекция от ученически облекла.

IV. Културна дейност

През 2023 година акцент в културната дейност беше завръщането на любими събития за насърчаване на четенето. Това бяха едни от най-чаканите инициативи за деца и подрастващи. Винаги сме смятали, че това не са обикновени събития, а предпоставка за незабравима първа среща със света на книгите и четенето, както и страхотно преживяване за малки и големи.

Маратон на четенето 2023 и Нощ в библиотеката 2023

Петима автори гостуваха в Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца в рамките на Маратон на четенето 2023. Журналистът Георги Милков („Истории от ръчния багаж“), детските авторки Събина Георгиева („Опашати непознати“) и Цвета Брестничка („Небивалици с буквите от А до Я“), писателките Доника Ризова („Случайно в Майорка“) и Катерина Хапсали („Вкусни разкази“) се срещнаха с врачанските читатели, за да представят новите си книги. Най-малките приятели на приказките пък се включиха в мобилната игра „Разбъркано колело“. Библиотекарите пристигнаха с библиобуса в 7 детски градини, за да подредят разместените приказки и да разпознаят любимите си заглавия.

Интерактивна игра „Книгите – нашите нови приятели!“ пък очакваше първокласниците от СУ „Никола Войводов“ във филиала на библиотеката в ж.к. „Дъбника“.

Учениците от 8. клас на СУ „Васил Кънчов“ – Враца, гостуваха в отдел „Обща читалня“, заедно с госпожа Искра Исаева и заедно си припомниха любопитни факти за историята и творчеството на големия български писател, поет и сатирик Радой Ралин.

Маратонът завърши с поредното издание на **„Нощ в библиотеката“ 2023**, в която специален гост беше писателката Катерина Хапсали, за да представи книгата си „Вкусни разкази“ (изд. „Колибри“). Вълшебната нощ стартира със спектакъл на Театрална група „Темп“ и Танцова формация „Елит“. След това паралелно започнаха събития в отделите на библиотеката. Малчуганите до 14 години бяха пленени от бързите ръце на фокусника Радиум Тутовски. Страстните (по)читатели на фентъзи поредиците „Хари Потър“, „Игра на тронове“, „Властелинът на пръстените“ и „Здрач“ показаха отличните си познания, свързани с филмите и книгите в специален куиз, който се проведе в тийн залата. Вечерта завърши в киносалона с филма „Изкуството да падаш“.

В рамките на Маратона са направени общо 1 159 регистрации на нови читатели.

Лято в библиотеката 2023

Над 2 400 деца се включиха в инициативите от „Лято в библиотеката 2023“, организирани от Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца. В периода от 21 юни до 30 август са проведени общо 44 събития, в които участие са взели деца от

всички възрастови групи. За пореден път, акцентът на програмата беше стимулиране на творческото мислене и креативността, емоционалната и социалната интелигентност.

Деца до 7 г. активно се включиха в приказна лятна читалня на открито в парка зад паметника на Христо Ботев. Известни харизматични личности от града бяха специални гости на библиотеката и четеха традиционни и съвременни приказки на най-малките любители на вълшебните истории.

За първи път тази година се проведе и предизвикателството #BookTok – изтанцувай книгата, което събра най-големите почитатели на социалната мрежа, танците и музиката, а с помощта на библиотекарите научиха и колко богата колекция от биографии за популярни личности има в библиотеката.

Символно кодиране и първи програмни кодове написаха и участниците в работилница „Код: Аз-буки“. Чрез комбинация от цифри и букви децата разпознаваха шифър, който ги отвеждаше до конкретна детска книга. С напредване на седмиците, малките изследователи успяха да усвоят и няколко начина за криптиране и декриптиране на съобщения. В Детски отдел имаха възможност да се запознаят и с роботите Bee Bot и Finch, с помощта на които създадоха първите си програмни кодове.

Детски отдел и Тийн залата на библиотеката посрещаха почитателите на забавната наука. По време на работилниците участниците откриха колко интересна може да бъде науката, като направиха различни лесни за изпълнение експерименти.

За първи път тази година се проведе и работилница за писане на Глаголица. По време на ателието, участниците научиха кои са глаголическите букви, какво послание носи всяка една от тях и направиха първи опити за писане и четене.

В инициативите активно се включиха участници от детските градини в града, частните занимални, много деца и родители, както и гости на града.

През лятото екипът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца се включи и в поредното издание на празника „Врачански теферич“, организиран от Община Враца, в който най-голямата атракция беше разходката с библиобус в парка до стадион „Христо Ботев“. Мобилната библиотека съпътстваше и всяка от изнесените летни читални, а родителите се възползваха от възможността да направят първите читателски карти и да заемат първите книги на децата си още в парка.

Тийнейджърите и младежите от града и съседни населени места не пропуснаха възможността да се срещнат с трима от най-популярните инфлуенсъри в България – Мартин Светославов-Мъци, Йоан-Петър и Боян Тодоров.

Финалът постави танцова формация „Елит“ с уъркшоп по танци за най-активните ни участници. Модерната хореография беше вдъхновена от легендарната двойка Барби и Кен.

Литературен фестивал „Враца-книжен град“

Враца е книжният град на Северозапада, който за поредна пета година събра на едно място читатели, издатели, творци, за да обедини изкуствата и да даде нов прочит на писаното слово, претворено във вдъхновяващи срещи и вълшебни ателиета.

В продължение на 3 дни, от 28 до 30 септември, литературният фестивал „Враца – книжен град“, организиран от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, беше сцена на поетичен спектакъл, творчески срещи, артистични ателиета и домакин на най-големия книжен базар, подреден досега в града.

По традиция, в читалнята на библиотеката, специални гости бяха едни от най-популярните имена на българската литературна сцена. За срещите с писателите Васил Попов, Здравка Евтимова и Галин Никифоров пристигнаха и читатели от съседни градове. Дискусиите преминаха от мистиката на забравените същества в българския фолклор и стигнаха до вечните теми, които вълнуват читателите и ще продължават да държат хората тясно свързани с историите, без значение от формата, било той на хартия, на електронен и аудио носител.

Фестивалът премина и под силата на синята магия на ателие „Синята градина“ за старата печатарска и фотографска техника „цианотипия“. В тайнството на синия печат отведе децата фотографът Стефан Каменов.

Залите на библиотеката се оказаха тесни за всички желаещи да се включат в срещата с детската писателка и илюстратор Мая Бочева – Уики, която представи интерактивните си книги, карти и игри пред участници от 6 до 10 години.

Книжният град се разпростира в най-голям мащаб в последния фестивален ден, когато под белите шатри, в пространството пред Община Враца и СУ „Козма Тричков“, се наредиха националните и местни издателства: „Книгомания“, „Персей“, „Фют“, „Вакон“, „Екрие“, „Ерове“, „Изида“, „КВЦ“, „Книги за всички“, „Медиа Груп“, „Пурко“, „Тип-Топ прес“, „Туй-Онуй“, „БГ Принт“, „Лемур“, „Together academy“, фондация „Въздигане“. Специално кътче имаха и представителите на врачанските писатели, както и книжарница „Извор“.

През целия ден, изложението предложи богато разнообразие от нови заглавия за деца и възрастни, както и много забавления. Приказните герои Мечо Пух, Тигър, Рапунцел, Снежанка и Бел посрещаха посетителите и ги повеждаха към книжния свят и ателиетата „Фейс арт“, работилница по рециклиране на хартия и пътуващата библиотека на Регионална библиотека „Христо Ботев“.

Младежкият център – Враца беше свежият завършек на базара, а уъркшопът „Комиксите оживяват“ беше поверен изцяло в ръцете на доброволци от клуб „Японска култура“, които бяха подготвили места за четене на манга, решаване на sudoku, оцветяване на аниме герои, разиграване на традиционни и модерни японски настолни игри и провеждане на Yu-Gi-Oh! сесии.

Такъв беше вдъхновяващият завършек на септември. За пета поредна година доказахме, че Враца е четящ град, пълен с млади и вдъхновяващи хора. Специалното място на Северозапада, което сгушено в Балкана, пише своята история върху литературната карта на България.

Събитието се организира в партньорство с Регионално управление на образованието, Община Враца, Младежки център – Враца и Сдружение „Книгини“.

Медийни партньори на фестивала са azcheta.com, detskiknigi.com и openvratsa.bg.

Фестивалът се проведе с финансовата подкрепа на фонд „Култура“ към Общински съвет – Враца, Мартин Харизанов – депутат в 49-о Народно събрание, Ирина Иванова – общински съветник и „Н. Алексиев 65“ ЕООД.

Дни на отворените врати по повод 1 ноември - Ден на народните будители

С 1 526 се увеличиха читателите на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца по време на кампанията Дни на отворените врати 2023, посветена на 1 ноември. С нови читателски карти от библиотеката си тръгнаха 887 потребители на отдел „Заемна за дома“, 393 на Детски отдел и 246 на филиал в ж.к. „Дъбника“. За периода от 31 октомври до 10 ноември са организирани общо 26 събития.

Близо 140 ученици над 8. клас се включиха в интерактивната разходка „Уча в библиотеката“, организирана от Читалня и Зала за тийнейджъри.

Общо 536 първокласници посрещнаха нашата пътуваща библиотека. Електрическият библиобус посети 7 училища – НУ „Св. Софроний Врачански“, НУ „Иванчо Младенов“, НУ „Иван Вазов“, ИОУ „Васил Левски“, ОУ „Отец Паисий“, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ и ЦСОП „Д-р Петър Берон“. Общо 17 класа се включиха в пътуващата игра на Детски отдел „Познавам будителите“, а най-интересни за тях бяха разнообразните книги, които пътуват в библиобуса. Всички първокласници в града разполагат с читателски карти, подарени от библиотеката в първия учебен ден. В рамките на Дни на отворените врати, специални гости на врачани бяха младият еколог и писател Александър Петров, който твори под псевдонима Александър Скалд и представи дебютния си роман „Вой“. На 8 ноември Читалнята се изпълни с приятели и читатели на проф. Боян Биолчев, който представи цялостното си творчество.

Национална кампания „Ден на четенето“

Общо 8 срещи организира Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца в националната инициатива „Ден на четенето“ – 17 ноември. Срещите се проведоха с детските градини „Детска вселена“, „Дъга“, „Знаме на мира“, „Зора“ и началните училища „Св. Софроний Врачански“ и НУ „Иванчо Младенов“.

Всички събития се регистрирани в [сайта на Фондация „Четене“](#).

Ден на четенето – България се организира за първи път от фондациите „Четене“ и „Детски книги“ и от сдружение „Книги и четене“ с подкрепата на „Stiftung Lesen“ – Германия. Партньори на инициативата са Фондация „Глобални библиотеки – България“, Българската библиотечно-информационна асоциация, Асоциация „Българска книга“, „Аз чета“, „Bookmark“ и „Площад Славеиков“.

Двадесета регионална краеведска конференция
„Миналото на родния край – послание към бъдещето“

Любовта към родния край събра над 50 изследователи в 30 теми в юбилейното Двадесето издание на регионалната краеведска конференция „Миналото на родния край – послание към бъдещето“, организирана от Регионално управление на образованието – Враца и Регионална библиотека „Христо Ботев“.

По традиция конференцията бе открита от Силвия Павлова, директор на Регионална библиотека - Враца, а по случай юбилейното издание конференцията уважи и кметът на Община Враца Калин Каменов. Сред официалните гости бяха още зам. областният управител Николай Руменов, общинският съветник Ирина Иванова и директорът на Държавно горско стопанство – Враца Крум Николов. Съорганизаторите от РУО – Враца поздравиха участниците и прочетоха поздравителен адрес от Лорета Колева, началник на РУО.

Тази година темата „Хубава си, моя горо: От спомен за вековните гори и свещените дървета до модерния интериорен дизайн“ обедини изследователи от целия Северозапад – регионалните библиотеки, музеите и архивите от Видин, Монтана, Враца, читалищните библиотеки от региона, ученици от Професионална гимназия „Димитраки Хаджитошин“, СУ „Козма Тричков“ – Враца, представители на Регионално краеведско дружество – Враца и краеведски дружества от страната, ДПП „Врачански Балкан“, изследователи от БАН. В рамките на конференцията се проведе и съвместна наша инициатива с Държавно горско стопанско – Враца „Дървото на живота“, която изненада всички участници – всеки от тях си тръгна със свое живо дърво, дарение от разсадника на ДГС – Берковица.

Специалният поздрав по повод откриването на юбилейната конференция беше на група „Лъчеразия“ към СУ „Козма Тричков“ – Враца, с ръководител Лала Банева.

Събитието бе придружено с изложбите „Дървото на моето детство“, на ученици от ПГ „Димитраки Хаджитошин“, специалност „Интериорен дизайн“, с ръководители Стефан Дацов и Росица Стоянова и „Самодивски китки“ – пластики с хербаризирани растения и бижута от кожа с природни материали на Светла Дамяновска и Емилия Гарванска.

Читателска карта за всеки първокласник

В първия учебен ден, първокласниците във Враца получиха подарък читателска карта от Регионална библиотека „Христо Ботев“. На 15 септември, заедно с индивидуална книжка, с послание от кмета на Община Враца Калин Каменов, всеки първокласник получи и читателска карта, с която може да заема книги, както и да се възползва от всички услуги и ресурси в централната сграда на библиотеката и във филиала в ж.к. „Дъбника“.

Кампанията се организира съвместно от Регионална библиотека – Враца и Община Враца. Целта е да се провокира интерес към четенето, за да може когато

научи буквите и започне да чете, всяко дете да може да посети библиотеката и да открие чудния свят на книгите.

Дейностите в Регионална библиотека „Христо Ботев“ през 2023 г. отново бяха реализирани с мисъл за всеки читател, а в общо 386 инициативи дадохме своя принос за обогатяване културния живот на Враца.

**В приложение № 2 са посочени видовете инициативи през 2023 г.*

V. Проекти и програми

Проект „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна България до Скандинавия“

Проект BGCULTURE-2.001-0056 „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна България до Скандинавия“ по процедура за подбор на проекти с предмет „Подобрен достъп до изкуство и култура“ по Резултат 2 на Програма РА 14 „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“ по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Договор № РА 14 -P2-2.1 -РД-5/07.06.2021 година.

Бенефициент: Регионална библиотека „Михалаки Георгиев“ - Видин

Партньор: Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца

Продължителност на проекта: 20 месеца

Стойност на проекта: 283 336.00 лева

Регистрационен номер на проекта: BGCULTURE-2.001-0056 – Со1

Проектът има за цел да обедини усилията на регионалните библиотеки „Михалаки Георгиев“ – Видин и „Христо Ботев“ – Враца в мисията за създаване на иновативна и атрактивна форма за достъп до култура и изкуство на открито. През 2023 година продължи да се изпълнява една от основните дейности - *Създаване и представяне на нов културно-информационен атракцион на открито „Пътуваща сцена – на припек и на сенка“*.

С помощта на първия електрически библиобус и през 2023 година се реализираха редица инициативи.

В последните дни на учебната година, общо 668 ученици от 5. до 11. клас посрещнаха библиобуса на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и се включиха в книжните игри, подготвени от библиотекарите в „Детски отдел“, „Читалня“ и „Заемна за дома“. Целта на инициативата, организирана съвместно с Община Враца, бе да провокира интереса към четенето за удоволствие при подрастващите.

Амбициозната идея - да се посетят врачанските училища в последните дни от учебната 2022/2023 година - бе успешно изпълнена, а пътуващият атракцион се оказа тесен за всички желаещи да се докоснат до разнообразния фонд на библиотеката.

По забавен начин, библиотекарите накараха учениците да преминат през страниците на книгите. Момчетата и момчетата от 5. и 6. клас завъртяха „Книжно

колело“, което спираше на заглавия, селектирани от Детски отдел на база читателските интереси и предпочитания, които са подходящи за тяхната възраст. Участниците се превъплътиха в ролята на литературни герои и автори на забавни истории, решаваха загадки и тестаха своите артистични умения.

Учениците от 7. до 11. клас пък се включиха в „Книжен TeenQuiz“ през платформата Kahoot.it и докато отговаряха на въпросите научиха колко голямо разнообразие от литература има в „Заемна за дома“, „Читалня“ и Тийн зала. Учениците бяха впечатлени от богатата колекция от манга, аниме, биографични книги за артисти, спортисти и популярни личности, влогъри, стратегически игри, класическа литература и книги на чужди езици, с които разполага библиотеката.

В рамките на кампанията общо 713 ученици получиха читателски карти от библиотеката.

Бяха реализирани и литературните маршрути в област Монтана.

Равносметката за нашата пътуваща библиотека за 2023 година е следната: 58 пътуващи събития, 2 618 посетители, и 1110 регистрирани потребители на библиотеката и изводът, че децата знаят как бързо и умело да откриват своето щастие сред книгите, та дори и когато библиотеката е на колела.

Друга дейност реализирана по проекта през 2023 година бе провеждането на международен уъркшоп на тема: „Диверсифициране на културно-информационни услуги и устойчиво развитие на публики“. Идеи за нови библиотечни услуги и форми на общуване с публиките, разработиха участниците в международния уъркшоп.

Официални гости на събитието бяха народните представители Красен Кръстев, Мартин Харизанов и Деница Симеонова, зам.-председателят на ОбС – Враца Ирина Иванова, заместник областният управител Милчо Стефанов.

В рамките на форума бяха представени нови културно-информационни продукти „Пътуваща сцена – и на припек и на сенка“, дигитална платформа, библиобус и демонстрационна ленд-артистична инсталация „Книжни фиорди“. Бяха проведени модули за внедряването на нови технологии в областта на библиотечните практики и привличане на нови публики и развитието на изкуствения интелект.

В двудневния уъркшоп участие взеха представители на библиотеките в България и Норвегия, изпълнителният директор на Фондация „Глобални библиотеки“ – България, преподаватели от УниБит, представители на неправителствения сектор от Норвегия, читалищни дейци, експерти по дигитален маркетинг, книжни блогъри.

Всички те дискутираха начините за създаване на иновативни и атрактивни форми за достъп до култура и изкуство на открито. Подписан бе и документ за сътрудничество между експерти в изпълнението на стратегия за устойчиво привличане на публика чрез иновативни съвременни библиотечни услуги и достъп до култура.

Представители на библиотечната общност в Норвегия представиха добри практики и дейности, които се прилагат успешно в техните библиотеки.

Последната дейност по проекта бе закриваща пресконференция и представяне на резултатите.

Проект „Виртуална библиотека“

Проектът е финансиран от НФ „Култура“ по Програма за възстановяване и развитие на държавни, регионални и общински институти. Проектът е с продължителност до 31.12.2023 г. и е на стойност 49 938 лв.

През 2023 година библиотеката реализира проект „Виртуална библиотека“ като реализира успешно всички заложиени дейности. Безспорно основна и най-важна бе дейността по внедряване на нова библиотечна система за нуждите на потребителите, чрез която читателите имат достъп до следните библиотечни услуги:

- Личен виртуален профил - чрез него всеки читател може да търси желаната книга, статия, списание в електронния каталог през интернет. Онлайн да запазва и презаписва книги, да следи личния си електронен картон, историята на заеманата от него литература. Да се включва във виртуални клубове по интереси, да има възможност за споделяне на мнения и оценки, даване на препоръки и заявки. Ще има възможност да ползва информационната система на библиотеката през различни мобилни устройства (лаптопи, таблети, смартфони), работещи с различни операционни системи, 24 часа, 7 дни в седмицата, през цялата година. Системата дава възможност да извършва свободно търсене в електронния каталог на библиотеката без регистрация. Читателят ще има възможност да комуникира с библиотеката по електронни канали. Автоматично ще бъде информиран за забавяне, ще получава известия за събития, ще изпраща различни заявки, ще води кореспонденция с представители на библиотеката по електронна поща.
- Софтуерно приложение (модул) за предоставяне на културно съдържание чрез потребителския профил на интегрираната библиотечна система - предоставя през интернет, чрез личния профил на читателя, дигитализирано съдържание от фонда на библиотеката (електронни книги, музикални формати, видео). Задължително следене за авторски права, права за достъп. Това приложение надгражда функциите на читателските профили в информационната система на библиотеката.
- Специално за хора в неравностойно положение е предвидена услуга, с която да им се назначи посредник (техен близък или доброволец), който може да ги подпомага в доставяне/връщане на книги (заявени по интернет) или при управлението на личния им профил в библиотечната система на библиотеката.
- Възможност за търсене на книга в друга библиотека и заявяване за доставка.
- По-лесно създаване на библиографска справка с помощта на библиотечната система. Възможност читателят сам да си изготви библиографска справка през интернет или да си я поръча (отново през интернет) като услуга от библиотеката.

В рамките на проекта бе проведена мащабна обучителна програма, която обхваща библиотекари и информационни специалисти, граждани от област Враца, като приоритетно обучение преминаха граждани, които имат затруднения при работата с технологии и приложения.

Обученията бяха в три направления:

Направление 1. Работа с облачно-базирани технологии и работа в новата интегрирана библиотечна система. В хода на обучението участниците бяха запознати с облачно-базираните технологии и възможностите им за подпомагане. Разгледаха основни платформи, инфраструктури, услуги, сред които Amazon, Google, Microsoft и Rackspace и се запознаха с възможностите за провеждане на онлайн събития, семинари в реално време.

Участниците бяха запознати и с уеб-базирана интегрирана библиотечна система Коха, способна да управлява широк спектър от административни процеси, които обикновено се срещат в съвременните библиотеки: каталогизиране, управление на класификатори, управление на периодични издания, заемане и връщане на библиотечни документи, придобивания, отчисления, отчети, статистики и др. Системата предоставя възможност и за популяризиране на фондовете и колекциите в библиотеката и едновременно с това да се предоставят набор от услуги на читателите, без да се налага те да присъстват физически в библиотеката.

Направление 2. Обучения на тема фалшиви новини и дезинформация. Как да се движим правилно сред морето от информация представи Александър Кръстев по време на обучението на тема „Фалшиви новини и дезинформация“, проведено в Регионална библиотека „Христо Ботев“. Създателят на дигитална агенция BookMark и преподавател в Нов български университет разказа на библиотекарите от област Враца как могат да проверяват информацията и защо е важно да развиват цифровата грамотност сред децата и младежите. Обучението беше с акцент „Критично мислене“ и „Разпознаване на фалшиви новини“.

Направление 3. Киберсигурност и защита на лични данни. Осведомеността в областта на цифровата сигурност е от ключово значение, за да могат гражданите да идентифицират рисковете и да реагират ефективно на киберзаплахите. Затова участниците бяха запознати с богатата палитра от онлайн услуги и начините, по които могат да останат в безопасност и да защитят своите лични, финансови и професионални данни.

По проекта бе реализирана и мащабна маркетинг кампания за популяризиране на новата библиотечна система. Изработена е и маркетинг стратегия.

Проект „Информационна грамотност“

Проектът е финансиран от българската Комисия Фулбрайт Fulbright Bulgaria, която подкрепя образователния и културен обмен между САЩ и България.

Какво е информационна грамотност и как могат да бъдат разработени програми за обучение на деца и младежи, разбраха участниците в семинар,

организиран от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца. Лектор в работилницата беше Катрин Рупрехт, докторант в университета „Пол Валери“ в Монпелие, Франция. Тя притежава магистърска степен по училищно библиотекарство от университета Azusa Pacific в Калифорния. Лицензиран учител и училищен библиотекар в САЩ. Работила е в България по съвместна изследователска награда на Фулбрайт България – Румъния. Преди това е преподавала в САЩ, Франция, Румъния, Азербайджан и Виетнам (онлайн).

Богатият ѝ опит и като преподавател, и като библиотекар, беше изключително ценен за участниците, сред които бяха учители, библиотекари и служители от неправителствени организации, които работят с ученици.

Семинарът включи въведение в темата информационна грамотност, практически методи за преподаване сред учениците, обсъждане и представяне на план за прилагане на преподаването на информационна грамотност на работното място на участниците, представяне на възможности за финансиране на български професионалисти да посетят САЩ чрез българската Комисия Фулбрайт.

Работилницата продължи със създаване на индивидуален план за изпълнение за преподаване на информационна грамотност на работното си място и последваща Zoom среща. Най-добрият план за преподаване на информационна грамотност получи награда и е споделен сред други професионалисти, работещи в сферата.

Директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ Силвия Павлова представи добри практики при работа с деца, младежи и възрастни хора. Лектор в семинара беше и учителят по английски език в СУ „Иван Вазов“ – Мездра Василка Коловска, която разказа как преподавателите се справят с обучението по информационна и медийна грамотност сред учениците.

Семинарът се проведе на английски и български език.

Проект „Библиотеките и предизвикателствата на динамичната информационна среда“

Проект в изпълнение на договор № РД 11-06-263/30.08.2023 „Библиотеките и предизвикателствата на динамичната информационна среда“, с Министерство на културата на основание чл. 61 т. 2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи, поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона.

Продължителността на проекта е до май 2024 г. на стойност 9 992 лв. През настоящата година по проекта бяха извършени следните дейности:

Осма национална работна среща на методистите от регионалните библиотеки на 4 и 5 октомври с домакин РБ „Христо Ботев“ - Враца. На двудневния форум експертите, които отговарят за координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейности в регионалните библиотеки обсъдиха добри практики и споделиха своя опит. Участие в срещата взеха 24 библиотечни специалисти от 17 библиотеки от цялата страна. Срещата даде възможност за обсъждане на

предизвикателствата и проблемите в библиотечната дейност и доведе до формиране на нови знания и похвати за работа.

Двудневно практическо обучение за новоназначени библиотекари от област Враца с участието на 21 библиотекари от читалищни библиотеки от общините Мездра, Бяла Слатина, Роман, Криводол и Враца. С цел ефективна работа обучението се проведе два пъти - едно двудневно обучение в РБ „Христо Ботев“ и едно изнесено двудневно обучение в НЧ „Просвета – 1925“ - Мездра. Обучението бе за придобиване на основни библиотечни знания и дигитални умения. Разгледани бяха основните положения в Закона за обществените библиотеки, Наредба №3/18.11.2014 г. за съхраняването, ползването и разпореждането с документи от библиотечния фонд и Регистъра на обществените библиотеки на Министерството на културата. В първия ден програмата включваше запознаване с основните библиотечни документи и придобиване на знания по библиотечна теория и практика. Вторият ден бе насочен към овладяване на базови знания, умения и нагласи за използването на дигитални технологии и изграждането на базови дигитални компетентности и приложението им. Целта е оптимизиране на библиотечната дейност и повишаване качеството на обслужване на потребителите.

Дейностите по проект „Библиотеките и предизвикателствата на динамичната информационна среда“ продължават и през 2024 година. Предстои издаването на Сборник с основни библиотечни документи, който ще бъде разпространен във всички библиотеки от областта, както и обучителен семинар в общинските центрове на област Враца. Предвидена е и работна среща с екипа на РБ „Пейо Яворов“ - Бургас за споделяне на опит и добри практики в библиотечно-информационното обслужване.

Проект „Библиотеката в 21 век – традиции и иновации в библиотечното обслужване“

През 2023 г. се осъществиха и финалните дейности по проект „Библиотеката в 21 век - традиции и иновации в библиотечното обслужване“ в изпълнение на договор № РД 11-06-197/23.09.2022 г. с Министерство на културата на основание чл. 61 т. 2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи, поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона. Продължителността на проекта е до март 2023 г. на стойност 9 994 лв. В рамките на този проект през изминалата година се проведе Регионална работна среща „Библиотеките от област Враца – отчитане на дейността за 2022 година. Предизвикателства и възможности в библиотечното обслужване“ и посещение на място на 17 библиотеки от областта за оказване на експертно-консултантска дейност. Прегледана е основната документация на библиотеките и фонда и са дадени насоки за подобряване организацията на библиотечния фонд, реорганизиране на

библиотечните пространства, за попълване на дневник на библиотеката, КДФ, документация за постъпления и отчисления.

Посещение на място беше направено и в библиотеката при СУ „Васил Кънчов“ - Враца. На новоназначения библиотекар бяха дадени насоки за подобряване работата с читатели, както и методически съвети при провеждането на започналата пълна инвентаризация на библиотечния фонд.

Проект „Литературен фестивал „Враца - книжен град“

Проектът бе реализиран с финансовата подкрепа на фонд „Култура“ към Общински съвет – Враца на стойност 2558 лева. /виж раздел IV Културна дейност/.

Програма „Тийнейджъри в библиотеката“

През 2023 г. Залата за тийнейджъри продължи да привлича с разнообразни активности подрастващите във Враца.

Организиран бяха:

- „Лов на истории“ - Поради силния интерес на участниците от предишните издания на „Лов на истории“, през 2023 година библиотеката организира отборната игра за младежи от 5. до 12. клас два пъти, първият път бе, свързан с отбелязването на Националния празник на България - 3 март, а вторият с Ботев дни 2023 - „Ботев оставя следи и днес“. Предизвикателството пред учениците бе да търсят послания и разрешават загадки. Следите, по които поеха, ги запознаваха с интересни факти и локации от историята на родния край, от историята на Ботев и неговата чета. А отговорите ги отвеждаха към ценните разкази в сайта „Карта на времето“. Всяко от предизвикателствата завърши в залата за тийнейджъри.
- #BookTok в библиотеката. Най-бързоразвиващата социална мрежа ни вдъхнови да организираме и няколко събития, свързани с препоръки на книги в Тик Ток. Поканихме доброволци да създадат първите си видеа за социалната мрежа в Зала за тийнейджъри, като спазват всички етични принципи за публикуване на съдържание и разказаха за любимите си книги от библиотеката.
- „Уча в библиотеката“ - Близо 140 ученици над 8. клас се включиха в интерактивната разходка „Уча в библиотеката“, организирана от Читалня и Тийн зона. Участниците от училищата СУ „Козма Тричков“, ППМГ „Акад. Иван Ценов“, СУ „Васил Кънчов“, СУ „Христо Ботев“, Спортно училище „Св. Климент Охридски“ и ПТГ „Н. Й. Вапцаров“ разгледаха богатата колекция от разнообразна литература, с която отделите разполагат, а библиотекарите им представиха фототипно копие на Манасиевата хроника. Тийнейджърите се справиха отлично и в работата с речници, а най-впечатлени останаха от мястото, обособено специално за младежите - нашата Тийн зона, в която освен

да четат книги, могат да използват безплатен достъп до Уча.се, настолни игри, пъзели, комикси, манги и списания.

- Един учебен час в библиотеката - Ученици от врачанските училища използваха ресурсите на залата за тийндейджъри за провеждане на изнесени часове в библиотеката. През изминалата година от съвместната програма се възползва учителят по английски език в ППМГ „Акад. Иван Ценов“ Ивалина Иванова, която проведе изнесени часове по английски език и инициира среща за ученици с писателя Димитър Цолов в рамките на Ден на европейските автори. Съвместно с ОУ „Васил Левски“ беше организиран любознателен куиз на английски език в Тийн зала. Участие взеха ученици по проект „Handy Hands – Happy Children“. Фентъзи куиз на английски език беше проведен и с ученици от 8. клас на ПЕГ „Йоан Екзарх“.

VI. Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност

През 2023 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца извършва координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от област Враца, съгласно Закона за обществените библиотеки.

На територията на област Враца през 2023 г. са работили 116 библиотеки:

- * Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца
- * Читалищни библиотеки – 104
- * Училищни библиотеки – 7
- * Вузовски библиотеки – 2
- * Специални библиотеки – 2

Към момента няма отпусната щатна бройка само в откритото през 2022 г. НЧ „Развитие 2022“ в с. Ослен Криводол, община Мездра. Въпреки това, на доброволни начала е организирана богатата библиотека с фонд към 31 декември 2023 г. - 6200 тома. Всичките библиотечни документи са заведени в инвентарни книги, вписани са в КДБФ, имат изготвени Актове и прилежащи списъци към тях. Книгите са подредени според библиотечните правила в две зали. Библиотеката е отворена за посетители в дните от вторник до събота, включително и се обслужва от доброволци.

Основните дейности са свързани с изпълнението на задълженията на Регионална библиотека за оказване на експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките и библиотекарите на територията на област Враца. По-значимите от тях са – организацията и провеждането на националните кампании, обявени от ББИА, Министерство на културата, Фондация „Глобални библиотеки – България“, Община Враца и други образователни институции и фондации, като Национална библиотечна седмица, Маратон на четенето, отбелязване Ден на народните будители и др. През 2023 г. тези инициативи са популяризирани сред библиотекарите от областта.

Водене на Регистъра на обществените библиотеки и работа с библиотеките от област Враца по попълване и предаване на информационните карти.

През 2023 г. са направени 1511 устни консултации с библиотекари от областта по основи на библиотечната теория и практика – комплектуване, обработка на БД, водене на Дневник на библиотеката, класификация на БД, организация на БФ, реорганизиране на пространството в библиотеките, прочистване на БФ и отчисление на БД, инвентаризация на БФ, попълване на годишни отчети. Библиотекарите от областта имаха най-много въпроси относно изготвянето, изпълнението и отчитането на проект за книги към Министерство на културата, както и при вписването на данните в Регистъра на обществените библиотеки. В резултат на добрата информационна и консултантска помощ, която оказваме по проект „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност” от област Враца са кандидатствали 65 библиотеки, като 57 от проектите са одобрени.

Поддържа се Информационен масив за състоянието на библиотеките и движението на персонала в библиотеките в областта. Той съдържа данни за читалището – име и адрес; работно време на библиотеката; за работещия библиотекар – име, длъжност, образование и квалификация, телефон и и-мейл за контакти.

Информационната дейност се реализира в две посоки – от една страна за библиотекарите от област Враца и от друга за институции и организации на регионално и национално ниво се подава информация за библиотеките.

През 2023 г. справки, анкети и проучвания, статистически показатели и информация са подавани на Община Враца, РЕКИЦ – Враца, ББИА, Фондация „Глобални библиотеки – България” и Министерство на културата.

Библиотечните специалисти от Враца и областта своевременно са информирани за всички важни събития и кампании на регионално и национално ниво, инициирани от Регионална библиотека, ББИА и Министерство на културата, като Маратон на четенето, Национална библиотечна седмица, Седмица на детската книга, Национална награда „Бисерче вълшебно“, Ден на народните будители. А също така за възможности за проекти и програми, обяви на различни фондации и институции, по които могат да кандидатстват читалищните библиотеки. За първа година в България се проведе и Ден на четенето, като голяма част от библиотеките от областта се включиха в инициативата. Усилията са насочени към популяризиране на библиотеките, тяхната дейност и изграждане на навици за четене и интерес към книгите.

Квалификационна дейност

През годината Регионална библиотека полагаше усилия да подпомага библиотекарите от областта в обучения за разширяване на познанията в различни сфери на обществения живот и новости в библиотечната теория и практика.

Регионална работна среща „Библиотеките от област Враца – отчитане на дейността за 2022 година. Предизвикателства и възможности в библиотечното обслужване”. Срещата се проведе на 23.02.2023 г. в Регионална

библиотека „Христо Ботев“ – Враца. Обсъдени бяха плановите показатели през 2022 г., както и възможностите и перспективите за развитие през 2023 година. Събранието даде възможност за споделяне на добри практики и обмяна на опит сред библиотечните специалисти от областта. Обсъдено беше и актуализирането на данните в Регистъра на обществените библиотеки. По време на работната среща бе представен и разпространен сборникът „Трапеза и традиции – храни и напитки от Северозападна България“. Друга тема от програмата бе „Библиотеките и дигиталните платформи“ – Калина Тодорова и Милена Николова представиха „Книжен подкаст“ и подкаст „Карта на времето“.

Участие в работната среща взеха 74 библиотечни специалисти от област Враца.

Курс „MARC формати и схеми с метаданни“ към ЦПОБ на ББИА. В дните от 18 до 20 април 2023 г. в РБ „Христо Ботев“ се проведе курс „MARC формати и схеми с метаданни“ с лектор доц. Милена Миланова от СУ „Св. Климент Охридски“. В обучението участваха 9 библиотечни специалисти от различни отдели на Регионалната библиотека, които надградиха своите знания за MARC форматите; за изграждане и развитие на семантичните мрежи за представяне на съдържанието на документите в структурирана форма; за метаданните като формализирани схеми за представяне на различни типове текстови или нетекстови обекти, на дигитални или недигитални ресурси.

Квалификационен курс по професия „Библиотекар“, трета степен на професионална квалификация съвместно с ЦПО към УниБИТ. С влизането в сила на Закона за обществените библиотеки (ЗОб) (обн. в ДВ. бр. 42 от 5 юни 2009 г. с последни изм. в ДВ. бр. 38 от 21 май 2010 г.) се въвежда изискването за професионална квалификация на работещите в общинските и читалищните библиотеки (чл. 35, ал. 3 и чл. 39, ал. 2). В изпълнение на Закона, Център за професионално обучение (ЦПО) към Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) и Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца, предприеха съвместни действия по осигуряването на обучение за придобиване на III степен на професионална квалификация по професията „Библиотекар“.

Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца като експертно-консултантски и методичен център за читалищните и другите видове библиотеки на територията на Област Враца предостави модерно оборудвани учебителни зали и специалисти, притежаващи необходимата квалификация, знания и опит да преподават. В организационния модел на обучението е залегнал стремежът то да бъде достъпно и удобно за обучаемите – да бъде доведено максимално близо до местоработата им, да се намалят отсъствията от работа, да се редуцират максимално пътуванията, таксата за обучение да бъде сведена до минимум.

Обучени бяха 19 курсисти, като в РБ „Христо Ботев“ се проведеха теоретичните и практичните занятия по предметите „Библиотечни фондове. Комплектуване, организация и опазване“ и „Библиотечни каталози. Стандарти за библиографско описание“. Останалите задания по програмата се проведеха дистанционно, като отдел „Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност“

извършваше координационна дейност по изпращане на материалите и оказваше съдействие на курсистите при подготвяне на курсовите работи.

На 30 май 2023 г. в РБ „Христо Ботев“ се проведе държавния изпит по теория и практика за придобиване на професионална квалификация „Библиотекар“ съвместно с ЦПО на УниБИТ. През 2024 г. предстои да бъдат връчени дипломите на курсистите.

В стремежа си да отговори на предизвикателствата на съвременната информационна среда и през 2023 г. екипът на Регионална библиотека – Враца работи усилено да затвърди ролята на РБ като координационен, експертно-консултантски и квалификационен център и да се създаде успешен модел на сътрудничество с библиотеките от областта и страната.

VII. Професионална квалификация

През изминалата година библиотечни специалисти се включиха в следните обучения и семинари:

- Участие в Годишно събрание на ББИА на 24.03.2023 г. в гр. София;
- Участие в церемонията по връчване на Годишните библиотечни награди на 16.05.2023 г. в гр. София;
- Участие в XXXIII Национална конференция на ББИА „Библиотечни политики и библиотеките в политиките“ в гр. Пловдив на 8 и 9 юни;
- Обучение по информационна грамотност на 6 юни в РБ „Христо Ботев“, участие в последваща Zoom среща на 15 юни и изготвяне на план за преподаване на информационна грамотност;
- Обучение „Работа с облачно-базирани технологии и работа с новата интегрирана библиотечна система“;
- Обучение „Киберсигурност и защита на личните данни“;
- Обучение „Фалшиви новини и дезинформация“;
- Осма национална работна среща на методистите на 4 и 5 октомври с домакин РБ „Христо Ботев“ – Враца;
- Обучение по здравословни и безопасни условия на труд.

VIII. Административна и финансова дейност

През отчетния период библиотеката работи със съвременна организационно-функционална структура. Създадена е с цел оптимизиране на дейността и създаване условия за въвеждане на иновации.

В края на годината в културната институция работят следните щатни служители: директор, експерт „Връзки с обществеността“, счетоводител, експерт „Човешки ресурси“, системен администратор, работник-библиотека, касиер-домакин, чистач и библиотечни специалисти. Изразходваният бюджет на

библиотеката за 2023 г. е в размер на 857 814 лева. Като средства от републиканския бюджет са – 807 067 лв.; дофинансиране, проекти, програми и дарения – 50 746 лв. (Виж Приложение 3)

Средната брутна заплата е 1 476 лв.

Допълнително материално стимулиране във връзка с постигнати високи резултати на служителите бе получено по повод 11 май – Професионален празник, 1 ноември - Ден на народните будители, 25 декември - Коледа. В отчетния период на служителите бяха изплатени и средства за работно облекло в размер на половин минимална работна заплата и средства за диоптрични очила.

Финансовата година за РБ „Христо Ботев“ приключи без задължения.

През отчетния период са проведени 17 заседания на Дирекционен съвет като специализиран колективен съвещателен орган, на които са разглеждани и взети решения по основни проблеми, касаещи библиотеката.

IX. Материално-техническа база

През 2023 г. община Враца подготви и подаде нов проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност“ в Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца по Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“.

През годината бе направено частично обновление на залите в отдел „Заемна за дома“, което ще продължи и през 2024 година.

Ежедневно се полагат грижи за поддържане на сградата и своевременно се отстраняват възникнали проблеми, тъй като цялата електрическа инсталация, система за отопление и канализация са в изключително лошо състояние и това води след себе си изключително много загуби и огромни сметки за ток, вода и парно.

По отношение техническото обезпечаване, през настоящата година получихме дарение от Европейската инвестиционна банка на 4 настолни компютри и 4 лаптопа, а също и дарение на мултифункционално устройство от ХОЛСИМ АД

X. Връзки с обществеността

Високото ниво на четене на мобилни устройства сред подрастващите, младежите и хората в активна възраст, особено в социалните медии и други приложения, бележи драстична промяна с предишни години и това безспорно рефлектира върху начините за комуникиране с публиките и търсенето на нова среда, в която библиотеката да говори чрез технологиите.

През последните години в медийната комуникация сериозно се настаниха два от форматите - аудио и видео. Звукът доминиран е от подкастите, а видеата, пренесени от YouTube, но с много по-малко времетраене, повлияни от социалните мрежи Инстаграм и неговите Reels, носят белега на най-бързоразвиващата се социална мрежа Тик Ток.

Затова и усилията ни през 2023 година бяха насочени към развиване на социалните мрежи, създаване на нов тип съдържание и онлайн услуги.

Годината беше белязана и от големи кампании за насърчаване на четенето, реализирани за първи път и в национален мащаб - Ден на четенето – 17 ноември, както и местни, проведени чрез изнесени събития с мобилната библиотека (електрически библиобус на РБ „Христо Ботев“), изцяло в партньорство с Община Враца. Кампанията донесе на Община Враца наградата на Глобални библиотеки – България „Подкрепа на библиотеките“ в категорията за публична институция.

Традиционно екипът вложи усилия в провеждането на една от най-мащабните програми за „Лято в библиотеката“. През 9-те седмици, част от събитията се провеждаха паралелно в две зали, за да могат да осигурят достъп на всички желаещи.

Библиотеката беше предпочитан партньор за стартиране на националното турне на инфлуенсърите Мъци, Йоан Петър и Боян. Както и от местни организации при провеждане на базари и детски празници.

Акцент в годината беше и провеждането на Пети литературен фестивал „Враца - книжен град“ и организирането на най-големия базар на книгата в Северозападна България.

Продължаваме да използваме разнообразни канали за комуникация - на живо в ефир, в сайт, Фейсбук страници, Туитър, Инстаграм, Ютуб, Тик Ток, преса и платформи за стрийминг и видео споделяне. Традиционни остават и рубриците в двете радиа с национален обхват. Това са регионалната програма на „Дарик“ - „Дарик радио Враца“ с рубриката „Дарик чете“ и БНР „Радио Видин“ с предаването „Карта на времето - пътешествие към корените“.

През последните месеци на годината Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца подобри и обслужването си чрез внедряване на нова интегрирана система Коха, която предоставя на читатели възможност за достъп до личен виртуален читателски профил и отдалечен достъп до ресурсите на библиотеката. Читателите се запознаха и с виртуалния ни библиотекар Хриси, която предстои да обявява много предизвикателства и игри през каналите в социалните мрежи.

През 2023 г. Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца участва в VIII национален форум „Библиотеките днес“, посветен на 10-годишнината от учредяването на фондация „Глобални библиотеки – България“ с тема „Библиокаст и BookTok – библиотеката говори чрез технологиите“. Директорът Силвия Павлова представи темата в сесията „Технологиите в библиотеките“, в която се включиха още представители на Министерство на културата, Tech Soup Bulgaria, Майкрософт, РБ „Пенчо Славейков“ – Варна и Столична библиотека. Модератор на дискусиата беше основателят на сайта „Аз чета“ Александър Кръстев. Участие във Форума взеха представители на обществените библиотеки от цялата страна, академичните среди и бизнеса, изпълнителната, законодателната и местната власт, неправителствени организации, както и представители на International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA), Stichting IFLA Global Libraries (SIGL), American Library and Information Association (ALA).

През 2023 година Директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца Силвия Павлова получи плакет в категория „Култура“ по време на официалната церемония за обявяване на наградите в сферата на образованието и културата за 2023 г. Отличието беше връчено от кмета на Община Враца Калин Каменов в навечерието на Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност - 24 май.

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. Сводна статистическа таблица за изпълнение на основни показатели за 2023 г.

№	Показатели	Ед. мярка	Отчет
1.	Библиотечен фонд	Рег.ед.	270 737
2.	Набавени библиотечни материали	Рег.ед.	2036
3.	Отчислени библиотечни материали	Рег.ед.	2583
4.	Текущо получавани периодични издания	Загл.	77
5.	Регистрирани читатели	Брой	6068
	- под 14 години	Брой	2922
	- над 14 години	Брой	3146
6.	Заети библиотечни материали	Рег.ед.	125799
7.	Посещения - общо /реални и виртуални/	Брой	290 584
	- в залите на библиотеката	Брой	90188
	- виртуални - в уебсайтове на библиотеката	Брой	200 396
8.	Направени справки общо	Брой	41495
	От тях - устни	Брой	20761
	- писмени	Брой	193
	- авт. информационно търсене	Брой	20541
9.	Дистанционни услуги	Брой	1595
10.	Организиран масови прояви	Брой	386
11.	Методическа дейност		
	- оказана експертно-консултантска помощ	Бр. конс.	1511
	- организирани квалификационни мероприятия	Брой	10
	- посетени библиотеки	Брой	17

2. Библиотечни инициативи през 2023 година

отдели	Всички отдели	Заемна	детски	филиал	читалня	изкуство	краезнание	справочен	Тийн зона	ОБЩО
Изложби				4		2	2			8
Витрини по повод бележити дати и годишнини		12	5	14	5	35	2	1		74
Творчески вечери, срещи с автори, представления /в т.ч. и онлайн/			8		16		13		2	39
Конференции и фестивали	2									2
Краеведски разходки							8			8
Беседи за ББЗ с разходка в библиотеката. Открити уроци		1	12	12	4				7	36
Литературни четения			34	10						44
Образователни и интерактивни игри		1	60	9	3		3		14	90
Образователни игри и интерактивни /онлайн/				3			3		2	8
Артистични работилници			19	5		7	1		24	56
Демонстрации, клубове по интереси.			1				1			2
Състезания, конкурси										
Състезания, конкурси /онлайн/										
Дискусии					4		1			5
Кампании	6									6
Подкаст "Карта на времето"							8			8
Общо събития за 2023 г.	8	14	139	57	32	44	42	1	49	386

3. Бюджет на библиотеката по параграфи за 2023 година

Видове дейности	§§	Изразходвани средства:
Заплати и възнаграждение за персонала, нает по трудово и служебно правоотношение	0100	454 172
Други възнаграждения и плащания на персонала	0200	42 472
Осигурителни вноски от работодател	0500	89 586
Издръжка	1000	178 197
Платени данъци	1900	10 541
Разходи за членски внос	4600	80
Придобиване на ДМА и НДА	5200 5300	17 180
Програми за временна заетост	1532 0201	984
Осигурителни вноски от работодател	1532 0500	187
Основен ремонт на МДМА	5100	58 368
Издръжка – дофинансиране		6047
Общо бюджет		857 814